

Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową
przedstawia **dziewięćdziesiąty trzeci**
kwartalny raport oceniający stan koniunktury
gospodarczej w Polsce (IV kwartał 2016 r.)
oraz prognozy na lata 2017–2018

KWARTALNE
PROGNOZY
MAKROEKONOMICZNE

nr 93 (luty 2017 r.)
(ukazuje się od 1994 roku)

Zespół autorski:

dr Bohdan Wyżnikiewicz
Jacek Fundowicz
Krzysztof Łapiński
Marcin Peterlik

Instytut Badań
nad Gospodarką Rynkową
Oddział w Warszawie

ul. Kołobrzeska 16
02-923 Warszawa
tel. +48 22 544 20 00
faks +48 22 651 86 62

<http://www.ibngr.pl>

© Instytut Badań nad
Gospodarką Rynkową

Stan i prognoza koniunktury gospodarczej

1 lutego 2017 r.

- ___ dalsza poprawa sytuacji na rynku pracy
- ___ dodatnie tempo wzrostu cen dóbr i usług konsumpcyjnych
- ___ stabilne tempo wzrostu PKB

Sytuacja w IV kwartale 2016 r.

W ostatnich trzech miesiącach 2016 roku nastąpiło przyspieszenie tempa wzrostu gospodarczego. Według oceny Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową, **produkt krajowy brutto** w czwartym kwartale 2016 roku wzrósł o 2,7 proc. w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego. Uwzględniając czynniki sezonowe, tempo wzrostu PKB wyniosło 0,4 proc. w stosunku do poprzedniego kwartału. Według wstępnych danych Głównego Urzędu Statystycznego, w całym 2016 roku tempo wzrostu gospodarczego wyniosło 2,8 proc. Było to najniższe tempo wzrostu gospodarczego od trzech lat. Niższe tempo wzrostu odnotowano bowiem wcześniej w 2013 roku.

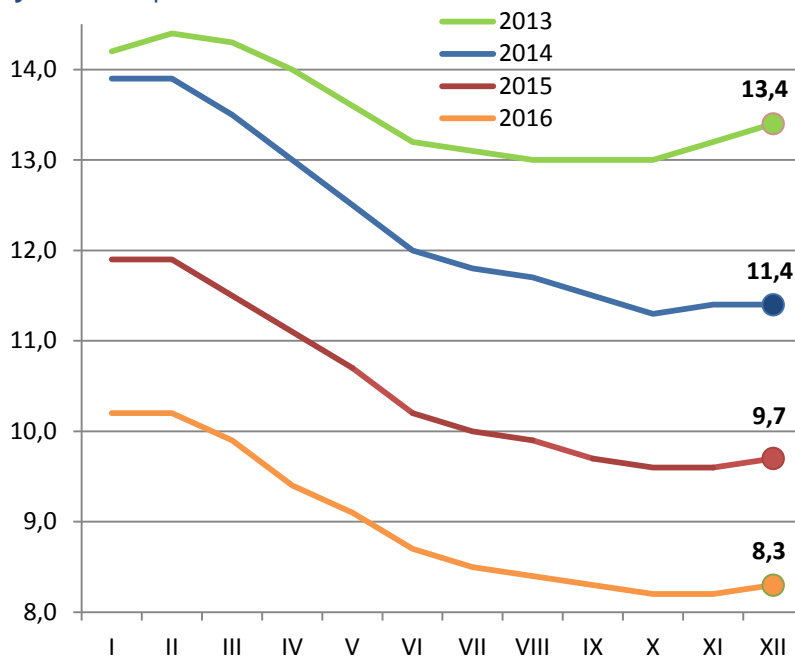
Głównym czynnikiem wzrostu gospodarczego, zarówno w całym 2016 roku, jak i w ostatnich jego trzech miesiącach, był **popyt krajowy**. Tempo jego wzrostu w całym 2016 roku wyniosło 2,8 proc., a w czwartym kwartale popyt krajowy wzrósł o 2,5 proc¹. Składnikiem popytu krajowego o najniższej dynamice były w 2016 roku **nakłady brutto na środki trwałe**, czyli inwestycje. Zdaniem Instytutu, tempo ich wzrostu osiągnęło w całym roku -5,5 proc., a w ostatnich trzech miesiącach roku spadek wyniósł 5,7 proc. Roczne tempo zmiany nakładów brutto na środki trwałe było ujemne po raz pierwszy od 2013 roku; był to również najgłębszy spadek tego wskaźnika od 2002 roku. Na spadek nakładów inwestycyjnych w 2016 roku złożyły się: mniejszy napływ środków unijnych na realizację inwestycji infrastrukturalnych, wstrzymywanie inwestycji samorządowych związane z cyklem wyborczym oraz niepewność przedsiębiorców w związku z krajową sytuacją polityczną. Znacznie szybciej niż wyniosło tempo wzrostu gospodarczego wzrastało **spożycie ogółem**. W opinii IBnGR, zwiększyło się ono w czwartym kwartale o 3,5 proc. (w całym 2016 roku o 3,6 proc.). W skali roku w tym samym tempie (czyli 3,6 proc.) wzrastało **spożycie indywidualne**, czyli konsumpcja. Nieco szybsze tempo wzrostu konsumpcji odnotowano w okresie od października do grudnia (3,9 proc.).

¹ Kwartalne tempa wzrostu podawane są w odniesieniu do analogicznego kwartału roku poprzedniego. Wyjątek stanowi tempo wzrostu PKB podawane w dwóch konwencjach – w porównaniu z analogicznym kwartałem roku poprzedniego oraz w porównaniu do poprzedniego kwartału, po eliminacji czynników sezonowych.

W ujęciu sektorowym najszybciej rozwijającą się częścią gospodarki w 2016 roku były usługi rynkowe. Tempo wzrostu **wartości dodanej w usługach rynkowych** Instytut szacuje na 4,2 proc. w czwartym kwartale oraz 4,7 proc. w całym 2016 roku. Nieco wolniejszy rozwój odnotowano w przemyśle. W okresie od października do grudnia **wartość dodana w przemyśle** zwiększyła się o 2,5 proc., a **produkcja sprzedana przemysłu** wzrosła o 1,5 proc. W całym roku 2016 wskaźniki te zwiększyły się odpowiednio o 3,5 oraz 3,2 proc. Najgłębszy kryzys od kilkunastu lat odnotowano w 2016 roku w budownictwie. **Wartość dodana w budownictwie** obniżyła się w całym roku o 11,9 proc. (w czwartym kwartale o 9,3 proc.), a **produkcja sprzedana budownictwa** spadła o 14,1 proc. w skali roku oraz 11,3 proc. w ostatnim jego kwartale. Przyczyny tego kryzysu są analogiczne jak w przypadku wskazanego wyżej spadku dynamiki nakładów inwestycyjnych.

W 2016 roku dynamika **eksportu** była nieco wyższa niż dynamika **importu**. W czwartym kwartale tempa wzrostu eksportu i importu wyniosły odpowiednio 10,8 oraz 9,3 proc. W całym roku było to odpowiednio 9,0 oraz 8,9 proc. Oznacza to poprawę salda handlowego Polski z zagranicą, a wpływ salda obrotów z zagranicą na tempo wzrostu gospodarczego był nieznacznie pozytywny. Obrotom handlowym kraju sprzyjała deprecjacja średniego **kursu złotego** względem euro oraz dolara amerykańskiego, zarówno w całym roku 2016, jak i w ostatnim jego kwartale.

Wykres 1 Stopa bezrobocia w Polsce

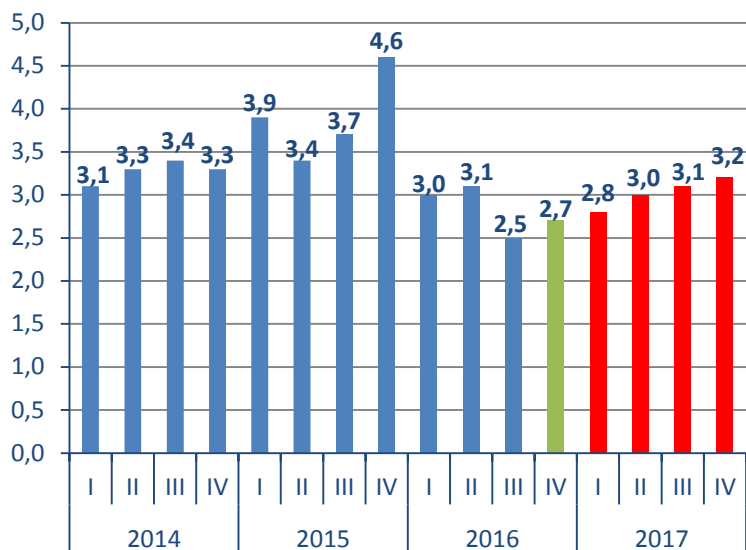
Stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec roku wyniosła 8,3 proc. Oznacza to jej spadek o 1,4 proc. w porównaniu z sytuacją z końca 2015 roku oraz brak zmiany w porównaniu z końcem trzeciego kwartału. Był to najniższy poziom stopy bezrobocia notowanej na koniec roku od 27 lat. Niższą stopę bezrobocia obserwowano wyłącznie w 1990 roku. W zadowalającym tempie rosła liczba nowych miejsc pracy w gospodarce. Według szacunków IBnGR, w czwartym kwartale **przeciętne zatrudnienie** w gospodarce narodowej zwiększyło się o 2,0 proc., a w całym roku odnotowano jego wzrost o 2,3 proc. Korzystną tendencją na rynku pracy był również wzrost **przeciętnych realnych wynagrodzeń brutto**. W czwartym kwartale zwiększyły się one o 4,5 proc., a w całym roku o 4,7 proc.

Źródło: GUS

Średnie tempo wzrostu cen dóbr i usług konsumpcyjnych, czyli **inflacja**, wyniosło w okresie od października do grudnia 0,2 proc. Poziom inflacji na koniec grudnia ukształtował się na poziomie 0,8 proc., a średnioroczny wskaźnik inflacji wyniósł w 2016 roku -0,6 proc. Był to zatem drugi z rzędu rok, w którym odnotowano średnioroczną deflację, nieco płytszą niż w 2015 roku. W ostatnich dwóch miesiącach roku zjawiska deflacyjne zostały wyhamowane. Spadki cen odnotowane zostały w kolejnych 28 miesiącach – od lipca 2014 roku do października 2016 roku. W 2016 roku najbardziej obniżyły się ceny transportu (4,6 proc.), w tym paliwa do prywatnych środków transportu (o 6,7 proc.) oraz odzieży i obuwia (o 4,4 proc.).

Prognoza na lata 2017 – 2018

Wykres 2 Kwartalne tempo wzrostu PKB

Źródło: GUS, IBnGR

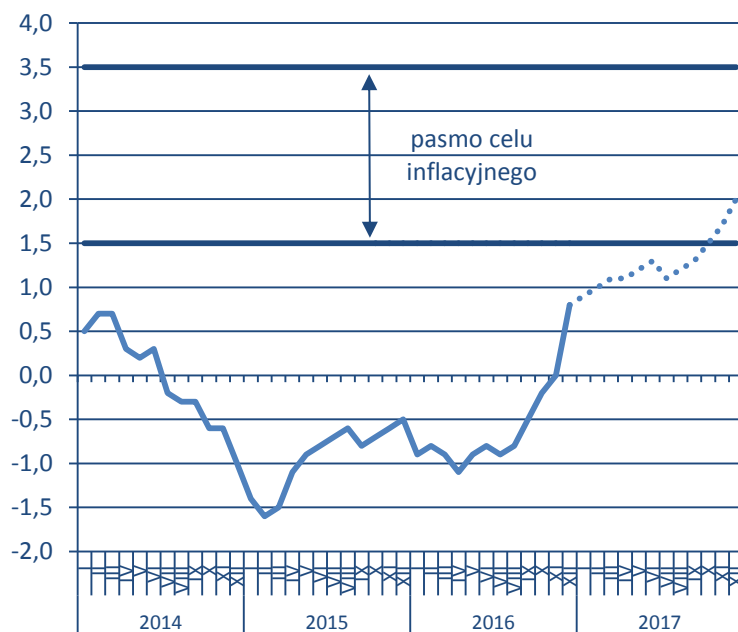
Tempo wzrostu **produktu krajowego brutto** w 2017 roku wyniesie w Polsce 3 proc., co oznacza, że będzie ono nieco wyższe niż w roku poprzednim. Wzrost gospodarczy będzie przyspieszał w kolejnych kwartałach, ale jego kwartalna struktura nie będzie bardzo zróżnicowana – w pierwszym kwartale PKB wzrośnie o 2,8 procent, a w czwartym o 3,2 procent. W roku 2018 spodziewamy się dalszego nieznacznego przyspieszenia wzrostu PKB, który wyniesie 3,2 procent.

W 2017 roku **wartość dodana** w przemyśle wzrośnie, według prognozy IBnGR, o 4,3 proc., a więc wzrost będzie nieco szybszy niż w roku poprzednim. Znacząco natomiast poprawi się sytuacja w sektorze budowlanym, który w 2016 pogrążony był w głębokim kryzysie. W 2017 roku wartość dodana w budownictwie wzrośnie o 6,8 procent, co będzie możliwe przede wszystkim za sprawą odradzającego się popytu inwestycyjnego. Wzrost w usługach rynkowych, mających największy udział w tworzeniu PKB, wyniesie w 2017 roku 3,2 procent. Rok 2018 będzie, według prognozy Instytutu, lepszy we wszystkich omawianych sektorach. Wartość dodana w przemyśle wzrośnie o 3,4 procent, w budownictwie o 7,7 procent, a w usługach rynkowych o 3,4 procent.

Tempo wzrostu **popytu krajowego** w 2017 roku wyniesie 3,1 proc., czyli nieco więcej niż w roku 2016. Według prognozy Instytutu, **spożycie indywidualne** wzrośnie w tym czasie o 3,3 proc. Wzrostowi spożycia sprzyjała będzie przede wszystkim dobra sytuacja na rynku pracy i rosnące zatrudnienie. Wartość **nakładów brutto na środki trwałe** wzrośnie natomiast o 3,6 proc., co oznacza zatrzymanie spadku odnotowanego w roku 2016. Odrodzenie popytu inwestycyjnego będzie możliwe dzięki realizacji na większą skalę projektów inwestycyjnych w obszarze infrastruktury drogowej i kolejowej. Trzeba jednak podkreślić, że część projektów pozostawała będzie w 2017 roku fazie projektowej, dlatego wzrost wartości nakładów inwestycyjnych będzie stosunkowo niewielki i nie umożliwi odrobienia spadku z roku poprzedniego. Bariery dla szybszego wzrostu inwestycji pozostawać będzie także utrzymująca się niska skłonność do inwestowania w sektorze przedsiębiorstw. Sytuacja wyraźniej poprawi się w 2018 roku, kiedy to według prognozy Instytutu, inwestycje wzrosną o 7,1 procent. W tym samym czasie spożycie indywidualne zwiększy się o 3,4 procent, a popyt krajowy wzrośnie o 3,3 procent.

W roku 2017 **sytuacja na rynku pracy** nie będzie się już poprawiała, tak jak miało to miejsce w roku poprzednim. Spowolnienie wzrostu gospodarczego mające miejsce w drugiej połowie 2016 i brak wyraźnej poprawy koniunktury makroekonomicznej w rozpoczynającym się roku odbije się negatywnie na polityce zatrudnieniowej przedsiębiorstw. Według prognozy IBnGR, w stopa bezrobocia na koniec roku 2017 wyniesie 8,3 procent, czyli będzie taka sama jak w grudniu roku 2016. W roku 2018 stopa bezrobocia nieco wzrośnie i wyniesie na koniec grudnia 8,6 procent. Wyraźnie niższy niż w roku 2016 będzie także wzrost zatrudnienia, który w latach 2017-2018 wyniesie odpowiednio 1,5 oraz 1,3 procenta.

Wykres 3 Inflacja w Polsce

Źródło: GUS, IBnGR

W latach 2017 – 2018 ceny w Polsce rosną będą w sposób umiarkowany – **inflacja** nie przekroczy poziomu wyznaczonego przez cel inflacyjny NBP. Według prognozy Instytutu, w roku bieżącym średni poziom inflacji wynosić będzie 1,3 procent, a jej poziom w grudniu wyniesie 2,2 procent. Z kolei w 2018 roku inflacja średnioroczna powinna wynieść 2,2 procent, a grudniowa 2,5 procent. Głównym czynnikiem wpływającym na tempo wzrostu cen konsumpcyjnych będzie wzrost cen paliw oraz cen żywności.

Według prognozy IBnGR, w roku 2017 tempo wzrostu **eksportu** wyniesie 8,9 proc., natomiast **import** w tym samym czasie wzrośnie o 9,3 proc. Oznacza to, że wkład handlu zagranicznego w tworzenie PKB będzie w tym czasie ujemny. W roku 2018 spodziewać się należy przyspieszenia wzrostu eksportu, którego przyrost wyniesie 9,4 proc. oraz także dodatniej dynamiki importu, który wzrośnie o 9,8 proc. Sytuacja w handlu zagranicznym kształtowana będzie przede wszystkim przez stan koniunktury w Unii Europejskiej. Czynnikiem sprzyjającym wzrostowi polskiego eksportu będzie także w najbliższych kwartałach utrzymujący się wysoki kurs euro względem złotego.

W ocenie Instytutu, w latach 2017-2018 spodziewać się należy stabilizacji **kursu euro i dolara** na względnie wysokich poziomach wobec złotego. Słaby kurs złotego powodowany będzie przede wszystkim utrzymującą się dużą niepewnością co do rozwoju sytuacji gospodarczej w Polsce, kontrowersjami wokół istotnych elementów polityki gospodarczej rządu oraz negatywnymi ocenami sytuacji w Polsce formułowanymi przez opiniotwórcze organizacje międzynarodowe. Tendencje na rynku walutowym w sposób istotny będą również kształtowane przez wydarzenia w polityce międzynarodowej. Według prognozy IBnGR, średni kurs euro w roku 2017 wyniesie 4,2 złotego, a dolara 4,1 złotego. W roku 2018 kursy wobec euro i dolara będą takie same i wynosić będą 4,0 złote.

Roczne i kwartalne prognozy makroekonomiczne IBnGR

		2016		2017				2016	2017	2018
		III	IV	I	II	III	IV			
PKB	% k/k	0,2	0,4	0,9	1,1	1,0	0,8			
PKB	% r/r	2,5	2,7	2,8	3,0	3,1	3,2	2,8	3,0	3,2
Wartość dodana										
w przemyśle	% r/r	3,6	2,5	3,5	4,3	4,8	4,5	3,5	4,3	4,5
w budownictwie	% r/r	-16,5	-9,3	3,0	5,5	7,4	9,1	-11,9	6,8	7,7
w usługach rynkowych	% r/r	5,4	4,2	3,5	3,6	3,0	2,9	4,7	3,2	3,4
Popyt krajowy	% r/r	2,9	2,5	3,2	3,3	3,2	2,9	2,8	3,1	3,3
Spożycie ogółem	% r/r	4,1	3,5	3,5	3,4	3,4	3,1	3,6	3,4	3,5
w tym: indywidualne	% r/r	3,9	3,9	3,6	3,4	3,1	3,0	3,6	3,3	3,4
Nakłady brutto na środki trwałe	% r/r	-7,7	-5,7	1,5	4,2	4,7	3,4	-5,5	3,6	7,1
Produkcja sprzedana										
przemysłu	% r/r	2,5	1,5	3,5	3,2	4,6	4,4	3,2	3,9	4,2
budownictwa	% r/r	-19,2	-11,3	1,5	4,2	7,8	9,9	-14,1	5,0	7,0
Inflacja (CPI; średnia)	%	-0,8	0,2	1,0	1,2	1,1	1,7	-0,6	1,3	2,2
Inflacja (CPI; k.o.)	%	-0,5	0,8	1,1	1,3	1,3	2,0	0,8	2,0	2,5
Podaż pieniądza (M3, k.o.)	%	9,4	9,6	9,2	8,6	8,4	8,2	9,6	8,2	8,0
Wynagrodzenie brutto realne	% r/r	4,9	4,5	4,8	4,8	5,0	5,0	4,7	4,9	4,8
Przeciętne zatrudnienie w GN	% r/r	2,6	2,0	2,0	1,8	1,2	1,0	2,3	1,5	1,3
Stopa bezrobocia rejestr. (k.o.)	%	8,3	8,3	8,5	8,0	8,0	8,3	8,3	8,3	8,6
Eksport (GUS/RN)	%	6,8	10,8	8,7	8,9	9,2	8,8	9,0	8,9	9,4
Import (GUS/RN)	%	7,8	9,3	9,5	9,6	9,4	8,8	8,9	9,3	9,8
Saldo obr. bież. BP (krocząco)	% PKB	-0,5	-0,4	-0,4	-0,8	-0,9	-1,1	-0,4	-1,1	-1,5
Średni kurs dolara (NBP)	PLN/USD	3,9	4,1	4,0	4,0	4,1	4,1	3,9	4,1	4,0
Średni kurs euro (NBP)	PLN/EUR	4,3	4,4	4,3	4,3	4,2	4,1	4,4	4,2	4,0

Źródło: dane historyczne – GUS, NBP
szacunki i prognozy – IBnGR